

Barcelona/Ficcions lliures: un primer intent

Esteve Miralles

El dissabte 15 de maig del 2004 va tenir lloc a la sala d'assaig de l'Obrador de la Sala Beckett unencontre de dramaturgs, narradors i guionistes. Es tracta d'una iniciativa informal que va sorgir d'una conversa que vam tenir amb el Toni Casares, director de la Sala. Tot havia començat un any abans, mentre baixàvem per l'anomenat Eix del Llobregat en un cotxe de lloguer i amb una conductora que ens deixava xerrar, després d'un cap de setmana de festa. En plena retenció de diumenge a la tarda, tots dos vam constatar un parell de coses. La primera era que, generacionalment, en termes comparatius (mirant-nos-ho, per exemple, amb vint anys de perspectiva), estàvem vivint un moment interessant de l'escriptura de ficció a Catalunya. S'han obert vies de professionalització (sovint, semiprofessionalització) inexistent amb anterioritat; s'han produït fenòmens d'àmplia connexió de la ficció catalana amb el públic autòcton; s'ha generat una certa capacitat de projecció internacional dels nostres autors, i en general es pot afirmar que, malgrat els problemes observables (que l'encontre ha posat en part sobre la taula), la qualitat artística d'aquestes ficcions és bona.

La segona constatació —que ha esdevingut la raó de ser de la trobada— era que aquests aspectes positius anaven acompanyats d'una certa desconexió entre els escriptors. D'entrada veïem molt clara la falta d'àmbits més o menys formals d'intercanvi i de debat entre els autors teatrals i els narradors. Per dir-ho així, entre el món escènic i l'editorial. I més endavant vam constatar, també, que aquesta llunyania afectava de la mateixa manera els guionistes de cinema i televisió. Ens semblava que era una llàstima que això fos així, perquè d'una millor connexió en podien sorgir efectes fèrtils. Fèrtils culturalment, és clar.

(Pausa.20) Dossier

Perquè, comptat i debatut, vist des d'ara que escric aquestes línies (i ho dic, exclusivament, a títol personal), el que potser hi haurà en joc, més tard o més d'hora, és la dissolució o no de l'existència, o almenys de la capacitat d'acció, de la cultura catalana, sobretot en la creació i la comunicació pública d'un imaginari propi. Una capacitat d'acció —de proposta a la societat— que s'està jugant els quartos en un entorn obert però altament selectiu, on cal competir constantment amb contrincants de lligues superiors i on cal, al mateix temps, combatre perquè sigui possible, en el territori cultural, la supervivència d'un «espai públic» no sotmès a les regles d'un mercat suposadament lliure, però amb un accés molt restringit.

Les dues constatacions esmentades ens van portar a convocar l'encontre «Barcelona/Ficcions lliures», prenent com a referència i marc la programació de la Sala Beckett per a la temporada 2003-2004, que es presentava sota el lema «L'acció té lloc a Barcelona» i que pretenia impulsar l'experiment de motivar nous textos teatrals amb una referencialitat local superior. L'encontre es va marcar dos objectius modestos: l'un, compartir dubtes creatius sobre la ficció (llenguatge, espais, personatges) des del respecte a la mirada personal de cada autor o autora; l'altre, motivar una reflexió oberta sobre l'escriptura de ficció.

La voluntat de la proposta era trobar-nos i parlar: reunir un grup d'autores i autors que el que tenen en comú, pensem, sobretot, és una actitud bàsica. Per entendre'ns: cada un d'ells té una manera d'escriure pròpia, que defensa sense negar el dret a existir de totes les altres possibilitats d'escriptura. El nucli del debat havia de ser tot allò que els acompanya (i que els fa semblants o diferents) a l'hora de posar-se a escriure, cadascú al davant del seu full en blanc.

La idea es va concretar en una doble sessió de tarda. La primera part, la vam titular «Ficció i ciutat», i la segona, «Ficció i llibertat creativa». Els reports d'aquestes dues sessions és el que us presentem a continuació, uns textos elaborats per la professora Eva Comas, periodista i crítica literària,

(Pausa.20) Dossier

que va assumir la coordinació de l'encontre juntament amb l'equip de la Sala Beckett. Cal fer, encara, una menció especial d'agraïment a Màrius Serra, que va fer-se càrrec de la moderació i l'animació de les dues tongades d'intervencions

I us adjuntem també les respostes anònimes d'alguns assistents a la pregunta: «¿Quines ciutats t'agrada o t'ha agradat veure o llegir com a ciutats de ficció? ¿Quines ciutats de ficció enveges?» [•]

